

MAHLAS

(مخلص)

Divan şairlerinin
şiiplerinde kullandıkları takma ad
(bk. DİVAN EDEBİYATI).

MAHLED b. KEYDÂD

(bk. EBÛ YEZÎD en-NÜKKÂRÎ).

MAHLÛF, Haseneyn Muhammed

(حسنين محمد مخلوف)

Haseneyn Muhammed
b. Muhammed Haseneyn
b. Muhammed Mahlûf el-Adevî
(1890-1990)

Mısırlı âlim ve hukukçu.

14 Şevval 1307 (3 Haziran 1890) tarihinde Kahire'de doğdu. Çok sayıda âlim yetiştiren bir aileye mensup olup Mâlikî âlimi ve Ezher yöneticilerinden Muhammed Haseneyn el-Adevî'nin oğludur. On bir yaşında Ezher'e girdi; aralarında babasının ve Abdullah Dirâz'ın da bulunduğu âlimlerden ders aldı. Ezher'deki öğrenimini tamamladıktan sonra Medresetü'l-kazâi's-şerî'nin yüksek kısmına kaydoldu. Buradaki öğreniminin ardından 1914'te âlimiye pâyesi aldı. 1916 yılından itibaren Kinâ, Deyrût, Feşn, Kahire ve Tanta şerî mahkemelerinde kadı olarak görev yaptı. 1941'de İskenderiye Şerî Mahkemesi başkanı oldu. 1942'de Adalet Bakanlığı Şerî Mahkemeler müfettişliğine getirildi. Aralarında şerî mahkemeler, vesayet altındaki kimselerin şahsî ve malî haklarının denetimine görevli adlî kurumlara (el-mecâlisü'l-hasbiyye) ait kanunların da bulunduğu bazı önemli reform projelerine katıldı. Üç yıl kadar Medresetü'l-kazâi's-şerî'nin ihtisas bölümünde İslâm hukuku dersleri okuttu. 1944'te Yüksek Şeriat Mahkemesi nâibliğine seçildi. 1945-1950 ve 1952-1954 yıllarında Mısır müftülüğü yaptı. Emekli olduktan sonra el-Meşhedü'l-Hüseynî'de fıkıh, tefsir ve hadis dersleri verdi.

Uzun süre Ezher Fetva Kurulu başkanlığı yapan Haseneyn Mahlûf Mecmau'l-buhûsi'l-İslâmiyye, Cemâatü kibârî'l-ulemâ ve Râbıtatu'l-âlemi'l-İslâmî üyeliklerinde bulundu. Ayrıca Medine el-Câmiatü'l-İslâmiyye ve Suudi Arabistan Yüksek Yargı Meclisi'nin kurucu üyelerindendi. Cem'iyetü'n-nühûd bi'd-da'veti'l-İslâmiyye ve Cem'iyetü'l-buhûsi'l-İslâmiyye

başkanlığı da yapan Mahlûf çeşitli dönemlerde bazı nişan ve ödülleri aldı. Tanta Mahkemesi başkanı iken ikinci dereceden, Mısır müftüsü iken birinci dereceden "ilmî taitif kisvesi", 1983'te Kral Faysal Milletlerarası İslâm'a hizmet ödülü, 1986'da sanat ve edebiyat nişanı, 1989'da şeref madalyası, Ezher'in 1000. yılı kutlamalarında birinci dereceden ilim ve sanat nişanı ile ödüllendirildi. Haseneyn Mahlûf 16 Nisan 1990 tarihinde vefat etti.

Eserleri. 1. *Kelimâtü'l-Kur'ân*. Kur'an sözlüğü niteliğinde olan ve sûrelerin mus-haftaki tertibi dikkate alınarak hazırlanan eser (Kahire 1965, 1979, 1994; Beyrut 1404/1984) Ramazan Işık tarafından *Kelime Kelime Kur'ân-ı Kerîm Lugatı ve Açıklaması* adıyla Türkçe'ye çevrilmiştir (İstanbul 1991). 2. *Safvetü'l-beyân li-me'âni'l-Kur'ân* (I-II, Kahire 1956; Küveyt 1407/1987). Kur'ân-ı Kerîm'in kısa açıklamalar şeklinde tefsiridir. 3. *Fetâvâ şer'iyye ve buhûş İslâmiyye* (I-II, Kahire 1951; Kahire, ts. [Dârü'l-i'tisâm]). Mahlûf'un Mısır müftülüğü ve Ezher Fetva Kurulu başkanlığı görevlerinde iken çeşitli konularda verdiği fetvaların bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Naim Erdoğan eseri *İslâmî Araştırmalar-Şerî Fetvâlar* adıyla Türkçe'ye çevirmiştir (İstanbul 1978). 4. *el-Mevârîş fi's-şerîati'l-İslâmiyye* (Kahire 1952, 1954). Ali Hastaoğlu ve H. Tahsin Feyizli tarafından *İslâm'da Miras Hukuku* adıyla Türkçe'ye tercüme edilmiştir (Ankara, ts. [Nur Yayınları]). 5. *Esmâ'ullâhi'l-hüsnâ ve'l-âyâtü'l-kerîmetü'l-vâride fihâ* (Kahire 1994). 6. *Hükmü's-şerîati'l-İslâmiyye fi me'temi leyleti'l-erba'in* (Kahire 1968, 3. bs.). 7. *er-Rûk bi'l-hayevân fi's-şerîati'l-İslâmiyye* (Kahire 1914). 8. *Müzekkirât dâ'iye* (Kahire, ts. [Şirketü'l-emel li't-tibâ'a ve'n-neşr]). Mahlûf'un risâle tarzındaki eserlerinden bazıları da şunlardır: *et-Tefsîr ve'l-müfessirûn*, *el-Ahlâku'l-İslâmiyye*, *Ta'îmü's-şerîati'l-İsmâ'iliyye*, *Fazlu tilâveti'l-Kur'âni'l-azîm*, *Tefsîru sûreti'l-Kadr*.

Haseneyn Mahlûf ayrıca İbn Teymiyye'nin *Şerhu'l-Akîdeti'l-İşfahâniyye* (Kahire 1966, 1983; Riyad 1995), İbn Hacer el-Heytemî'nin *ed-Dürrü'l-menqûd fi's-şalât ve's-selâm 'alâ şâhibi'l-makâmi'l-mahmûd* (Kahire 1961), Osman b. Ahmed en-Necdî'nin *Hidâyetü'r-râğıb li-şerhi 'Umdeti'l-âlib* (Kahire 1960; Beyrut 1995, 3. bs.) adlı eserlerini neşretmiş, İbnü'l-Cezerî'nin *'Uddetü'l-Hişni'l-ḥaşîn min ke-*

lâmi seyyidi'l-mürselîn isimli eserini şerhetmiştir (Kahire 1961).

BİBLİYOGRAFYA :

Haseneyn Muhammed Mahlûf, *Müzekkirât dâ'iye*, Kahire, ts. (Şirketü'l-emel li't-tibâ'a ve'n-neşr), s. 11-29, 143-146; *en-Neşretü'l-Mısrîyye li'l-maḥbû'ât: 1961-1962*, Kahire 1963, s. 20, 34, 39; Ahmed M. Mansûr v.dğr., *Delilü'l-maḥbû'âti'l-Mısrîyye: 1940-1956*, Kahire 1975, s. 22, 28, 31; J. J. G. Jansen, *The Interpretation of the Koran in Modern Egypt*, Leiden 1980, s. 61; Zeyneb Abbâs Fevânîsî v.dğr., *Delilü'l-kitâbi'l-Mısrî: 1983*, Kahire 1983, s. 121; Nâdiye Seyyid İbrâhim v.dğr., *Delilü'l-kitâbi'l-Mısrî: 1988*, Kahire 1988, s. 76; *en-Neşretü'l-'Arabiyye li'l-maḥbû'ât: 1994*, Tunus 1996, s. 56; M. Hayr Ramazan Yûsuf, *Tetimmütü'l-A'lâm*, Beyrut 1998, I, 140-142; Ahmed el-Alâvine, *Zeylû'l-A'lâm*, Cidde 1418/1998, s. 71; Nizâr Abâza – M. Riyâz el-Mâlih, *İtmâmü'l-A'lâm*, Beyrut 1999, s. 79; "Mahlûf, Haseneyn Muhammed", *el-Mevsû'atü'l-'Arabiyyetü'l-'âlemiyye*, Riyad 1999, XXII, 460-461.

MÂCİDE MAHLÛF

MAHLÛF, Muhammed Haseneyn

(bk. ADEVÎ, Muhammed Haseneyn).

MAHLÛF,**Muhammed b. Muhammed**

(bk. MUHAMMED MAHLÛF).

MAHLÛK

(bk. YARATMA).

MAHMESÂNÎ

(المحمصاني)

Subhî b. Muhammed
Receb el-Mahmesânî
(1906-1986)

Lübnanlı hukukçu.

Beyrut'ta doğdu. İlk öğrenimi I. Dünya Savaşı'nın olağan üstü şartları içinde geçti. 1919 yılında Fransız işgali altındaki Beyrut'ta Amerikan Üniversitesi'ne bağlı okullarda başladığı orta ve lise tahsilini 1924'te tamamladı. Ardından Fransa'ya giderek Lyon Üniversitesi'nde hukuk öğrenimi gördü; özel hukuk ve iktisat alanında iki diploma aldı. Bu üniversitede *Les idées économiques d'Ibn Khaldoun* adlı teziyle (Lyon 1932; Beyrut 1933) doktorasını tamamladıktan sonra Londra Üniversitesi'nde hukuk dalında lisans diploması aldı (1935).